

Sygn. akt VII U 1289/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. do SO Jarosław Matuszczak

Protokolant: referent stażysta Magdalena Szczygieł

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2016 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z odwołania Z. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 21 maja 2015 r. nr (...) - (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o ustalenie istnienia bądź nieistnienia obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym i wymiar składek

I. oddala odwołanie,

II. zasądza od ubezpieczonego Z. S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kwotę 60 zł (słownie: sześćdziesiąt złotych), tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 1289/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. stwierdził, iż ubezpieczony Z. S. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w G. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz ma obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od zadeklarowanej kwoty, nie niższej niż 60% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale, w okresach od dnia 01 sierpnia 2002 r. do dnia 22 września 2002 r., od dnia 01 kwietnia 2003 r. do dnia 28 maja 2003 r., od dnia 13 września 2003 r. do dnia 14 września 2003 r., od dnia 27 lutego 2007 r. do dnia 28 lutego 2007 r., od dnia 11 listopada 2007 r. do dnia 15 stycznia 2008 r., od dnia 06 lutego 2008 r. do dnia 10 lutego 2008 r. oraz od dnia 19 listopada 2008 r. do dnia 06 listopada 2013 r. (k. 18-19 akt ubezpieczeniowych).

Odwołanie z dnia 24 czerwca 2015 r. od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony Z. S., wnosząc o jej zmianę i stwierdzenie braku obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne we wskazanych okresach w związku z twierdzeniem o poinformowaniu pozwanego około sierpnia 2002 r. o zawieszeniu działalności, wskazując również, iż nie posiada on żadnej dokumentacji, która potwierdzała by powyższe okoliczności. Podał, iż jego działalność od 2002 r. była zawieszona, nie podejmował w związku z jej prowadzeniem jakichkolwiek działań (k. 2 akt sprawy).

W odpowiedzi z dnia 06 lipca 2015 r. na odwołanie pozwany organ ubezpieczeniowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na argumentację wskazaną w zaskarżonej decyzji (k. 4-5 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony Z. S., urodzony dnia (...), od dnia 28 marca 2001 r. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą Firma Usługowo Handlowa (...) w G..

Przedmiotem tejże działalności było posadzkarstwo, tapetowanie i oblicowywanie ścian. W początkowym okresie działalność ta opierała się na zleceniach, które ubezpieczony uzyskiwał z przedsiębiorstwa (...), w którym był zatrudniony do 2002 r.

Działalność powyższa pozostawała aktywna i nie była przez wnioskodawcę zawieszana do momentu jej wykreślenia z dniem 07 listopada 2013 r.

Dowód: wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej – k. 14 akt ubezpieczeniowych, pismo Naczelnika II Urzędu Skarbowego w G. z dnia 13 maja 2015 r. – k. 13 akt ubezpieczeniowych, zeznania ubezpieczonego – protokół skrócony k. 30 akt sprawy, protokół elektroniczny k. 32 akt sprawy

Prowadzona działalność gospodarcza była jedynym tytułem płatnika do ubezpieczeń społecznych w okresach:

- od dnia 01 sierpnia 2002 r. do dnia 22 września 2002 r.
- od dnia 01 kwietnia 2003 r. do dnia 28 maja 2003 r.
- od dnia 13 września 2003 r. do dnia 14 września 2003 r.
- od dnia 27 lutego 2007 r. do dnia 28 lutego 2007 r.
- od dnia 11 listopada 2007 r. do dnia 15 stycznia 2008 r.
- od dnia 06 lutego 2008 r. do dnia 10 lutego 2008 r.
- od dnia 19 listopada 2008 r. do dnia 07 listopada 2013 r.

Równocześnie w okresie od dnia 16 lutego 2009 r. do dnia 14 listopada 2013 r. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia pracowniczego w (...)K. – jednakże podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w ramach tego zatrudnienia była niższa od minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Dowód: dane o zgłoszeniach ubezpieczonego – k. 3 akt ubezpieczeniowych, dane ubezpieczonego o podstawach wymiaru składek – k. 1-2 akt ubezpieczeniowych

Płatnik składek (Z. S.) figuruje w ewidencji płatników podatku od towarów i usług organu skarbowego w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej pod firmą Firma Usługowo Handlowa (...) w G. – składał deklaracje VAT-7 za miesiące: od października do grudnia 2001 r., cały 2002 r., od stycznia do czerwca oraz od sierpnia do października 2003 r., następnie także za listopad 2013 r. i okresy późniejsze.

Wnioskodawca wskazywał przychód z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w zeznaniach PIT-36 za lata 2000-2002, następnie za 2013 rok. W latach 2003-2012 wykazywał on zerowy przychód.

Dowód: pismo Naczelnika II Urzędu Skarbowego w G. z dnia 13 maja 2015 r. – k. 13 akt ubezpieczeniowych, zeznania ubezpieczonego – protokół skrócony k. 30 akt sprawy, protokół elektroniczny k. 32 akt sprawy

Z kolei od dnia 15 listopada 2013 r. Z. S. podjął wykonywanie działalności gospodarczej pod firmą (...) w G. – analogicznie do poprzedniej – w zakresie posadzkarstwa, tapetowania i oblicowywania ścian.

Dowód: wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej – k. 15, akt ubezpieczeniowych, zeznania ubezpieczonego – protokół skrócony k. 30 akt sprawy, protokół elektroniczny k. 32 akt sprawy

Narodowy Fundusz Zdrowia (...) Oddział Wojewódzki w G. decyzją nr (...) z dnia 18 marca 2014 r. stwierdził, iż Z. S. podlega obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od dnia 28 grudnia 2001 r. do dnia 06 listopada 2013 r. oraz od dnia 15 listopada 2013 r.

Decyzja powyższa została doręczona płatnikowi składek w dniu 24 marca 2014 r. i nie złożył on od niej odwołania.

Dowód: decyzja Narodowego Funduszu Zdrowia (...) Oddziału Wojewódzkiego w G. nr (...) o podleganiu obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z dnia 18 marca 2014 r. – k. 6-8 akt ubezpieczeniowych, pismo Narodowego Funduszu Zdrowia (...) Oddziału Wojewódzkiego w G. z dnia 23 kwietnia 2014 r. – k. 9 akt ubezpieczeniowych, zeznania ubezpieczonego – protokół skrócony k. 30 akt sprawy, protokół elektroniczny k. 32 akt sprawy

Pismem z dnia 24 marca 2015 r. pozwany organ zawiadomił wnioskodawcę o wszczęciu z urzędu postępowania w celu wydania decyzji w sprawie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej – wzywając ubezpieczonego do złożenia w terminie 7 dni prawidłowych dokumentów zgłoszeniowych oraz rozliczeniowych.

Zawiadomienie powyższe doręczono wnioskodawcy w dniu 08 kwietnia 2015 r. i pozostało ono bez odzewu do dnia wydania spornej decyzji.

Dowód: zawiadomienie pozwanego z dnia 24 marca 2015 r. – k. 19 akt ubezpieczeniowych, zpo – k. 20 akt ubezpieczeniowych

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 21 maja 2015 r. pozwany organ ubezpieczeniowy stwierdził, iż ubezpieczony Z. S. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w G. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz ma obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od zadeklarowanej kwoty, nie niższej niż 60% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale, w okresach od dnia 01 sierpnia 2002 r. do dnia 22 września 2002 r., od dnia 01 kwietnia 2003 r. do dnia 28 maja 2003 r., od dnia 13 września 2003 r. do dnia 14 września 2003 r., od dnia 27 lutego 2007 r. do dnia 28 lutego 2007 r., od dnia 11 listopada 2007 r. do dnia 15 stycznia 2008 r., od dnia 06 lutego 2008 r. do dnia 10 lutego 2008 r. oraz od dnia 19 listopada 2008 r. do dnia 06 listopada 2013 r.

Okoliczność bezsporna, nadto: decyzja pozwanego o podleganiu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z dnia 21 maja 2015 r. – k. 18-19 akt ubezpieczeniowych

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ubezpieczeniowych oraz w aktach sprawy, których prawdziwość nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Wprawdzie ubezpieczony podważał brak zawieszenia działalności gospodarczej w okresach objętych decyzją, jednakże nie kwestionował tego, że nie zgłosił do Urzędu Miejskiego w G. zawieszenia działalności i że we wpisie w (...) zawieszenie nie zostało uwidocznione. Sąd nie znalazł podstaw do uznania dokumentów za niewiarygodne z urzędu.

W konsekwencji dokumenty dotyczące zatrudnienia ubezpieczonego, zgłaszania zawieszenia oraz wznowienia działalności gospodarczej w Urzędzie Miejskim w G. oraz zgłoszenia oraz wyrejestrowania go z ubezpieczeń społecznych w spornym okresie mogły być podstawą ustaleń faktycznych..

W ograniczonym zakresie stan faktyczny sąd ustalił również na podstawie zeznań ubezpieczonego płatnika składek Z. S. – uznając je jednakże za wiarygodne wyłącznie w zakresie, w jakim potwierdzają i odzwierciedlają stan faktyczny wynikający z w/w dokumentów.

Za niewiarygodne sąd uznał w szczególności jego zeznania o tym, że zawiesił działalność gospodarczą w 2002 albo 2003 roku. Pomijając w tym miejscu kwestię skuteczności zawieszenia działalności gospodarczej w zakresie podlegania ubezpieczeniu, nie istniał żaden dokument, który wskazywałby na to, że taką informację przesłał do Urzędu Skarbowego, ZUS albo Urzędu Miejskiego w G.. Nie do przyjęcia jest tłumaczenie, że Z. S. zapomniał zgłosić zawieszenie działalności do Urzędu Miejskiego, skoro właśnie tam rejestrował swoją działalność. Poinformowanie o tak istotnej zmianie właśnie organu rejestrującego jest jedną z najbardziej oczywistych czynności jakie dokonuje osoba prowadząca działalność gospodarczą. Twierdzenie (i zeznanie) o tym, że ubezpieczony zgłosił zawieszenie w ZUS tylko ten podmiot zagubił dokumenty jest zupełnie gołosłowne. Ubezpieczony nie był w stanie przedstawić ani takiego wniosku z prezentatą ZUS, ani potwierdzenia nadania przesyłki w tym okresie. Podobnie Urząd Skarbowy nie potwierdził faktu odebrania takiego zgłoszenia, wskazując przy tym, że nie miał w tamtym czasie obowiązku gromadzenia takich informacji. Z. S. także nie przedstawił dokumentów poświadczających złożenie takiego zawiadomienia do Urzędu Skarbowego. W ocenie sądu zeznanie to stanowiło element taktyki procesowej ubezpieczonego, mającego przerzucić na pozwany organ konieczność udowodnienia tego, że danego dokumentu nie dostał, co zasadniczo jest niedopuszczalne (dowodzi się to istnienia a nie nieistnienia faktu).

Zaznaczenia w tym miejscu wymaga, iż zgodnie z art. 6 k.c. to na ubezpieczonym spoczywał ciężar udowodnienia, że zgłoszenia takiego dokonał, gdyż to Z. S. wywodził z niego skutki prawne (w postaci nie podlegania ubezpieczeniu). Również w myśl art. 232 k.p.c. winien przytaczać dowody na potwierdzenie swoich twierdzeń. Tymczasem, jak już stwierdzono, jedynym dowodem w tym zakresie były jego zeznania, które były mało precyzyjne i wyraźnie obarczające winą wszystkich poza samym Z. S..

Tłumaczenie ubezpieczonego, iż w latach 2004 – 2005 ukradziono mu dokumenty związane z prowadzoną działalnością, w tym zgłoszenie o zawieszeniu działalności, nie tylko brzmi niewiarygodnie (trudno uznać taką dokumentację za wartościową dla złodzieja), ale nie zostały potwierdzone nawet w sposób opisany przez ubezpieczonego (np. wskazanym zgłoszeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa).

Co jednak najważniejsze, takie wytłumaczenie braku dowodów nie pojawiło się ani w toku postępowania przed ZUS, ani w odwołaniu, ani w kolejnym piśmie ubezpieczonego, choć jako kluczowe powinno zostać przedstawione w zasadzie na początku postępowania. Powoduje to, że zeznanie o kradzieży tych konkretnych dokumentów, sąd uznał za całkowicie niewiarygodne i stworzone wyłącznie na potrzeby procesu.

Kolejną okolicznością przeczącą zeznaniom o zawieszeniu działalności i „zapomnieniu” o niej jest fakt, że powód przez wszystkie lata składał zeznania roczne PIT-36, które składają osoby prowadzące działalność gospodarczą, uzyskujące dochody z najmu lub uzyskane za granicą, lub doliczające dochody małoletnich dzieci. Pouczenie o tym, kto ma składać ten rodzaj deklaracji jest w niej zawarte. Gdyby zatem faktycznie Z. S. zawiesił działalność, to nie składałby właśnie tej rocznej deklaracji podatkowej (brak jest twierdzeń i dowodów na inne podstawy do jej składania).

Wszystkie powyższe stwierdzenia powodują, że sąd uznał za niewiarygodne również zeznanie, w którym ubezpieczony stwierdził, iż porzucił swoją działalność gospodarczą. Skoro bowiem ani jej nie zawiesił, ani nie wyrejestrował i składał dalej deklarację PIT – 36, a jego zatrudnienie miało miejsce jedynie na część etatu, to zdaniem sądu nie tyle porzucił tę działalność, ile utrzymywał ją pozostając w gotowości do przyjmowania zleceń, względnie przyjmował ją nie wystawiając rachunków w ramach tzw. obrotu pozafiskalnego. W tym miejscu należy odwołać się do doświadczenia życiowego, zgodnie z którym w branży budowlanej – wykończenia mieszkań powszechnie spotyka

się praktykę polegającą na niewystawianiu faktur i rachunków i przyjmowaniu pieniędzy gotówką w celu uniknięcia opodatkowania i obniżenia ceny świadczonych usług.

Odwołanie ubezpieczonego Z. S. nie jest zasadne i z tego tytułu nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było ustalenie obowiązku ubezpieczenia wnioskodawcy w spornych okresach, wskazanych w zaskarżonej decyzji, wynikający z faktu prowadzenia przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej – w kontekście twierdzeń płatnika składek odnośnie faktu zawieszenia tejże działalności w spornych okresach.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 121 ze zm.), dalej: ustawa systemowa, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi.

W myśl art. 11 ust. 2 tejże ustawy dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 5.

Z kolei według art. 12 ust. 1 ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Jak wynika zaś z art. 46 ust. 1 ustawy systemowej, płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

Działalność gospodarcza, której prowadzenie było sporne w procesie jest zdefiniowana w innym akcie prawnym. Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 584 ze zm.) działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

W myśl art. 6 ust. 1 powyższej ustawy za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych.

Z kolei zgodnie z art. 13 pkt 4 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne w następujących okresach - osoby prowadzące pozarolniczą działalność - od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Stanowisko ubezpieczonego Z. S. w sprawie sprowadzało się do zakwestionowania okresów, w których pozwany organ rentowy stwierdził, iż podlega on obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym - emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu – z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej i argumentowania, iż w przedmiotowych okresach działalność została zawieszona, co jak twierdzi miał zgłosić pozwanemu.

Zaznaczenia wymaga, że do dnia 19 września 2008 r. nie istniała ustawowa możliwość zawieszenia działalności gospodarczej, która zwalniałaby płatnika z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. Do dnia 19 września 2008 r. „zawieszenie prowadzonej działalności” dla celów ubezpieczenia społecznego formalnie przybierało postać wyrejestrowania tejże działalności, a więc zakończenia jej prowadzenia na określony czas. Dla swojej skuteczności (w zakresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu) pociągało za sobą konieczność wyrejestrowania płatnika w pozwanym organie ubezpieczeniowym z ubezpieczeń społecznych.

Tym samym po to, by w ogóle rozważać skuteczność działań podjętych przez ubezpieczonego w zakresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu, należałoby uznać, że przez zawieszenie działalności gospodarczej Z. S. rozumiał jej wyrejestrowanie. Tymczasem w żadnym z jego twierdzeniu czy zeznaniu nie pojawiła się taka informacja. Pojawiło się jedynie zeznanie o porzuceniu działalności gospodarczej, które zostało uznane za niewiarygodne.

Już tylko informacyjnie, niezależnie od jednoznacznego ustalenia sądu, iż do zawieszenia działalności nie mogło dojść w opisanym stanie faktycznym, wskazać należy, że zgodnie z art. 14a ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, obowiązującego od dnia 20 września 2008 r. (Dz. U. z 2008 r. nr 141 poz. 888), przedsiębiorca niezatrudniający pracowników może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na okres od 1 miesiąca do 24 miesięcy. Okres zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej rozpoczyna się od dnia wskazanego we wniosku o wpis informacji o zawieszeniu wykonywania działalności gospodarczej, nie wcześniej niż w dniu złożenia wniosku, i trwa do dnia złożenia wniosku o wpis informacji o wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej (ust. 6). W stosunku do zobowiązań o charakterze publicznoprawnym zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej wywiera skutki prawne od dnia, w którym rozpoczyna się zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej, do dnia poprzedzającego dzień wznowienia wykonywania działalności gospodarczej (ust. 7).

W konsekwencji zawieszenie działalności pojmowane ściśle, nie mogłoby przekroczyć właśnie 24 miesięcy, gdy tymczasem pozwany utrzymywał że trwało ono ponad 10 lat.

Jak wskazano już przy ocenie dowodów, zgodnie z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Sama zasada skonkretyzowana w art. 6 k.c., jest jasna. Ten, kto powołując się na przysługujące mu prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić fakty (okoliczności faktyczne) uzasadniające to żądanie, ten zaś, kto odmawia uczynienia zadość żądaniu, a więc neguje uprawnienie żądającego, obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje (zob. Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga pierwsza, część ogólna. Stanisław Dmowski i Stanisław Rudnicki, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2005 r., wydanie 6).

Jak przyjmuje judykatura, ocena, czy wykonywana jest działalność gospodarcza, należy przede wszystkim do sfery ustaleń faktycznych, a dopiero następnie do ich kwalifikacji prawnej. Również wpis w ewidencji działalności gospodarczej (zarejestrowanie) ma przede wszystkim znaczenie w sferze ustaleń faktycznych, gdyż ma on charakter deklaratoryjny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2005 r., I UK 80/05, OSNP Nr 19-20/2006, poz. 309). Domniemanie faktyczne, wynikające z faktu zarejestrowania działalności gospodarczej, może być obalone wszelkimi środkami dowodowymi, toteż możliwe jest ustalenie zaprzestania wykonywania działalności gospodarczej, mimo niewykreślenia jej z ewidencji działalności gospodarczej i - w konsekwencji - uchylenie obowiązku ubezpieczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 25 listopada 2005 r., I UK 80/06, OSNP Nr 19-20/2006, poz. 309; z dnia 16 maja 2006 r., I UK 289/05, OSNP Nr 11-12/2007, poz. 168; z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 392/97, OSNAPIUS Nr 19/1998, poz. 584).

W konsekwencji sprawie o podleganie obowiązkowi ubezpieczenia społecznego ciężar dowodu wykazania istnienia rzeczywistej przerwy w prowadzeniu działalności gospodarczej (art. 6 k.c.) spoczywa na ubezpieczonym (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 marca 2013 r., III AUa 1207/12, za: orzeczenia.ms.gov.pl).

Biorąc zatem pod uwagę charakter rozstrzygnięcia ZUS (ustalenie podlegania ubezpieczeniu) i domniemanie faktyczne prowadzenia działalności gospodarczej z uwagi na wpis do ewidencji działalności gospodarczej, skarżący decyzję pozwanego organu, zaprzeczając niekorzystnych dla niego ustaleń, winien był w postępowaniu przed Sądem nie tylko podważyć trafność poczynionych przez organ rentowy ustaleń dotyczących obowiązku ubezpieczeń społecznych, ale również, wskazać na okoliczności znajdujące oparcie w materiale dowodowym, z których możliwym byłoby wyprowadzenie wniosków i twierdzeń zgodnych z jej stanowiskiem reprezentowanym w odwołaniu od decyzji.

W ocenie Sądu Okręgowego z powyższego obowiązku płatnik nie wywiązał się w stopniu umożliwiającym zmianę zaskarżonej decyzji.

Ubezpieczony bowiem wprost i to już w ramach odwołania wskazał, iż nie posiada żadnych dowodów na potwierdzenie swojego stanowiska.

W kontekście przytoczonych wyżej regulacji ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, Sąd Okręgowy wskazuje, iż Z. S. w żadnej mierze i w żadnym zakresie nie udowodnił, jako by dokonał wyrejestrowania prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej w stanie prawnym sprzed 20 września 2008 r.

Okoliczność powyższa nie znajduje odzwierciedlenia w informacji z II Urzędu Skarbowego w G. w tym sensie, iż wskazano w niej, iż do dnia 19 września 2008 r. organy skarbowe nie miały obowiązku gromadzenia informacji o zawieszeniu działalności gospodarczej, zaś po tej dacie należy to do obowiązków organów gmin prowadzących ewidencję działalności gospodarczej (k. 13 akt ubezpieczeniowych). Z zeznań samego wnioskodawcy wynika, iż w ogóle pominął Urząd Miejski w G. jako organ prowadzący ówczesną ewidencję działalności gospodarczej i takiemu organowi nie zgłaszał przerwy w prowadzeniu działalności.

Przez całe postępowanie odwoławcze ubezpieczony podnosił, jakoby miał wysłać lub złożyć stosowną informację (pomijając w tym miejscu czy było to zawieszenie czy wyrejestrowanie działalności gospodarczej) do pozwanego – jednakże, jak już wskazano, nie przedstawił na powyższą okoliczność żadnego dowodu w postaci konkretnego pisma skierowanego do pozwanego wraz z dowodem jego złożenia w placówce lub dowodem jego nadania listem poleconym. Wnioskodawca nie przedstawiając żadnego dowodu na potwierdzenie własnego stanowiska i uchybiając tym samym zasadzie rozkładu ciężaru dowodu w sprawie, nie miał jednak żadnych oporów przed stawianiem gołosłownych zarzutów „bałaganu w ZUS, gdzie zaginęła informacja” (k. 2 i 13 akt sprawy) w sytuacji, gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje żadnych podstaw do przyjęcia, aby taka informacja kiedykolwiek trafiła, czy to do pozwanego, czy do organu skarbowego (a jak sam przyznał, z pewnością nie została przekazana przez niego do ewidencji działalności gospodarczej).

W tym miejscu w zasadzie ponownie wskazać należy, iż o ile wydaje się możliwe zaginięcie danego pisma w jednym urzędzie – o tyle za całkowicie niewiarygodne należy uznać twierdzenia o złożeniu pism do dwóch różnych urzędów, z których żaden z nich takowego nie posiada, podnoszący takowe twierdzenie nie posiada dowodu złożenia pisma i sam twierdzi, że nie złożył go do urzędu w którym działalność rejestrował.

Znamienne dla Sądu jest także to, iż w toku przesłuchania na rozprawie wnioskodawca wskazał, iż możliwym jest, że zawiesił działalność nie w 2002, ale w 2003 roku (k. 30 akt sprawy) – co wskazuje, iż de facto nie ma on pewności i nie jest w stanie umiejscowić swoich twierdzeń odnośnie informowania odpowiednich organów o zawieszeniu działalności gospodarczej. Pozwany przedstawił także konkretne akta ubezpieczeniowe i dla Sądu jest oczywiste, iż gdyby organ ten posiadał jakąkolwiek informację odnośnie zawieszania albo wyrejestrowania działalności gospodarczej – okoliczność ta znalazłaby odzwierciedlenie w tychże aktach. W konsekwencji za okresy czy to (w starym stanie prawnym) wyrejestrowania działalności, czy też (w obecnym stanie prawnym) zawieszania działalności wnioskodawca nie został by objęty obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi, z koniecznością opłacenia składek na wspomniane ubezpieczenia.

Niewątpliwie (nie kwestionował tego ubezpieczony) również w okresie od dnia 16 lutego 2009 r. do dnia 14 listopada 2013 r. wnioskodawca podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia pracowniczego w (...)K.. Jednakże podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w ramach tego zatrudnienia była niższa od minimalnego wynagrodzenia za pracę, a więc okoliczność (sam fakt istnienia w w/w okresie odrębnego tytułu do ubezpieczeń) nie uchylał w jego przypadku obowiązku ubezpieczeń społecznych i konieczności uiszczania składek w związku z prowadzoną pozarolniczą działalnością gospodarczą. Jak wynika bowiem z art. 9 ust. 1a ustawy systemowej, ubezpieczeni wymienieni w ust. 1, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego lub wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od określonej w art. 18

ust. 4 pkt 5a (a więc kwoty minimalnego wynagrodzenia, ustalanego w odpowiednich przepisach), podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1b i art. 16 ust. 10a.

Odnosnie braku wykonywania działalności gospodarczej w okresach od dnia 01 sierpnia 2002 r. do dnia 22 września 2002 r., od dnia 01 kwietnia 2003 r. do dnia 28 maja 2003 r., od dnia 13 września 2003 r. do dnia 14 września 2003 r., od dnia 27 lutego 2007 r. do dnia 28 lutego 2007 r., od dnia 11 listopada 2007 r. do dnia 15 stycznia 2008 r., od dnia 06 lutego 2008 r. do dnia 10 lutego 2008 r. i twierdzenia, iż był to okres poszukiwania pracy (k. 30 akt sprawy), zwrócić należy uwagę, iż wnioskodawca, nie zatrudniony w żadnym innym miejscu na jakiegokolwiek podstawie, równocześnie w żaden sposób nie podjął nawet próby wyjaśnienia, z czego utrzymywał się we wspomnianym okresie. Okoliczność ta w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego wskazuje na faktyczne prowadzenie działalności faktycznej w obrocie pozafiskalnym, tj. nie wykazywaniu dochodu przed organami skarbowymi (skoro, jak wskazał Naczelnik II Urzędu Skarbowego w G., ubezpieczony w latach 2003-2012 wykazywał zerowy przychód – k. 13 akt ubezpieczeniowych).

Zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej, o którym jest mowa w art. 13 ust. 4 ustawy systemowej, a które uchyla obowiązek ubezpieczenia, może być okresowe i spowodowane przerwą w jej wykonywaniu. Musi to jednak wiązać się z wolą zaprzestania tejże działalności w sposób definitywny, co winno znaleźć formalny wyraz wyrejestrowaniu działalności z ewidencji działalności gospodarczej.

Niewątpliwie tego zaś ubezpieczony w spornych okresach nie wykazał. Skarżący Z. S. nie zdołał obalić domniemania faktycznego wynikającego z wpisu do ewidencji, gdyż nie udowodnił by zgłosił zaprzestanie/zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej, nie wykazał by posiadał inne, wystarczające dla utrzymania źródło dochodów, (za takie nie można uznać zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy), składał deklaracje PIT – 36 wiążące się z prowadzeniem działalności. Należało więc przyjąć, iż pozostawał on w gotowości do wykonywania zarejestrowanej działalności gospodarczej.

Zaznaczenia także wymaga, że Faktyczne niewykonywanie działalności w okresie oczekiwania na kolejne zamówienia lub w czasie ich poszukiwania nie jest przerwą w prowadzeniu tej działalności równoznaczną z okresowym zaprzestaniem jej wykonywania i nie powoduje ustania przymusu ubezpieczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2006 r., I UK 289/05; podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2013 r., I UK 12/13).

Konkludując, sporna decyzja pozwanego organu rentowego z dnia 21 maja 2015 r. – zaskarżona w niniejszym postępowaniu przez ubezpieczonego była prawidłowa.

Z powyżej wskazanych względów, uznając odwołanie ubezpieczonego za nieuzasadnione, Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z powołanymi wyżej przepisami, w punkcie I wyroku oddalił odwołanie Z. S..

W punkcie II wyroku Sąd Okręgowy, kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. w związku z § 2 ust. 1 i 2 w związku z § 3 ust. 1 w związku z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2002 r. nr 163, poz. 1349 z późn. zm.), zgodnie z wnioskiem pozwanego (punkt 4 – k. 4 akt sprawy), obciążył ubezpieczonego Z. S. jako stronę przegrywającą, kosztami zastępstwa procesowego ubezpieczonego w kwocie 60 zł, zasądając je w stawce minimalnej, biorąc pod uwagę rodzaj i stopień zawłości sprawy, nakład pracy pełnomocnika oraz jego wkład pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia sprawy i dokonania jej rozstrzygnięcia.

SSR del. Jarosław Matuszczak